

Határozatok Tára

GIOVANNI PITRUZZELLA
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2019. december 5.¹

C-560/18. P. sz. ügy

**Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych
kontra**

Európai Bizottság

„Fellebbezés – Az uniós intézmények dokumentumaihoz való hozzáférés –1049/2001/EK rendelet – Folyamatban lévő kötelezettségzegési eljárással kapcsolatos dokumentumok – A 98/34/EK irányelven alapuló értesítési eljárás keretében kibocsátott részletes vélemény – A hozzáférés biztosításának megtagadása – A 4. cikk (2) bekezdésének harmadik francia bekezdése által előírt kivétel – A Törvényszék előtti eljárás során kért dokumentumok hozzáférhetővé tétele – Okafogyottá válás miatt hozott végzés – Az eljáráshoz fűződő érdek fennmaradása”

I. Bevezetés

1. Megszűnik-e egy adott gazdasági ágazat szereplőinek érdekeit képviselő szervezet eljáráshoz fűződő érdeke azt követően, hogy az Európai Unió Törvényszéke előtt folyamatban lévő eljárás során az Európai Bizottság hozzáférhetővé tette azokat a dokumentumokat, amelyek tekintetében a hozzáférést korábban megtagadta?
2. Mely körülmények fennállásáról kell a Törvényszéknek meggyőződnie ahhoz, hogy jogszerűen megállapíthassa a fellebbező eljáráshoz fűződő jogi érdeke fennállásának kizárását, tehát, hogy kimondja az okafogyottságot?
3. Az adott dokumentumokhoz való hozzáférés megtagadásában megnyilvánuló állítólagos jogellenesség jövőbeni megismétlődésének valószínűségét elvontan, az azonos jogszabályi rendelkezés alapján történő megtagadás összes eshetőségére tekintettel, vagy konkrétan, az adott helyzet szubjektív és objektív jellemzőit figyelembe véve kell-e értékelni?
4. Lényegében ezek a jogkérdések képezik alapját a jelen ügynek, amelyben valamely, a játékgépek gyártóinak, forgalmazóinak és üzemeltetőinek az érdekeit Lengyelországban képviselő szervezet terjeszt fellebbezést a Bíróság elé abból a célból, hogy a Törvényszék azon végzésének megsemmisítését kérje, amelyben a Törvényszék megállapította, hogy a szóban forgó szervezet eljáráshoz fűződő érdekének megszűnése miatt okafogyottá vált az eljárás.
5. A fellebbező a fellebbezését öt fellebbezési jogalapra alapította, a jelen indítványban azonban a Bíróság kérésére kizárólag az első jogalappal összefüggő jogkérdésekkel foglalkozom.

¹ Eredeti nyelv: olasz.

6. Az eljárás tárgyának meghatározását követően a Bíróság eljáráshoz fűződő érdekekkel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatát fogom elemezni a jelen ügyben kifejtett elveket alkalmazva.

7. Közelebbről annak egyértelművé tételére töreksem majd, hogy a dokumentumokhoz való hozzáféréssel kapcsolatos valamely ügyben az eljáráshoz fűződő érdeknek a szóban forgó dokumentumok hozzáférhetővé tételét követő fennmaradása egészen kivételes és konkrétan meghatározott helyzetekre korlátozódik, amit a Bíróság nemrégiben a ClientEarth ítéletben (C-57/16 P)² is megerősített.

8. Végezetül arra a következtetésre jutok, hogy a jelen eljárás tárgyát képező tényállásban nem merül fel ilyen konkrétan meghatározott helyzet, ezért a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor megállapította az okafogyottá válást, így az első fellebbezési jogalapot el kell utasítani.

II. Jogi háttér

A. Az 1049/2001 rendelet

9. Az 1049/2001 rendelet³ (4) preambulumbekzdése a következőképpen szól:

„E rendelet célja, hogy a lehető legteljesebb érvényt szerezzen a dokumentumokhoz való nyilvános hozzáférés jogának, és ezzel a hozzáféréssel kapcsolatban általános elveket és korlátokat állapítson meg az EK-Szerződés 255. cikke (2) bekezdésének megfelelően”.

10. Ezenfelül e rendelet (11) preambulumbekzdése előírja, hogy:

„Elvben az intézmények valamennyi dokumentumát hozzáférhetővé kell tenni a nyilvánosság számára. Ugyanakkor, bizonyos köz- és magánérdekeknek kivételek útján védelmet kell biztosítani. Az intézményeket fel kell jogosítani belső konzultációik és tanácskozásaik védelmére, ha az feladataik ellátása érdekében szükséges.

[...]”.

11. Az 1049/2001 rendelet „Kedvezményezettek és hatály” címet viselő 2. cikke a következőképpen szól:

„(1) Bármely uniós polgár, valamint valamely tagállamban lakóhellyel, illetve létesítő okirat szerinti székhellyel rendelkező természetes vagy jogi személy jogosult az intézmények dokumentumaihoz hozzáférni az e rendeletben meghatározott elvek, feltételek és korlátok szerint”.

12. Az 1049/2001 rendelet „Kivételek” címet viselő 4. cikkének (2) és (3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(2) Az intézmények megtagadják a dokumentumokhoz való hozzáférést, ha a közzététel [helyesen: hozzáférhetővé tétel] hátrányosan befolyásolná a következők védelmét:

- természetes vagy jogi személy kereskedelmi érdekei, beleértve a szellemi tulajdont is,
- bírósági eljárások és jogi tanácsadás [helyesen: jogi vélemények],

² 2018. szeptember 4-i ClientEarth kontra Bizottság ítélet, C 57/16 P, EU:C:2018:660

³ Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság dokumentumaihoz való nyilvános hozzáférésről szóló, 2001. május 30-i 1049/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2001. L 145., 43. o.; magyar nyelvű kiadás: 1. fejezet, 3. kötet, 331. o.).

– ellenőrzések, vizsgálatok és könyvvizsgálatok célja, kivéve ha a közzétételhez [helyesen: hozzáférhetővé tételhez] nyomós közérdek fűződik.

(3) Az intézmény által belső használatra összeállított vagy az intézmény által kapott, olyan ügyre vonatkozó dokumentumhoz való hozzáférést, amellyel kapcsolatosan az intézmény még nem hozott határozatot, meg kell tagadni, ha a dokumentum közzététele [helyesen: hozzáférhetővé tétele] az intézmény döntéshozatali eljárását súlyosan veszélyeztetné, kivéve ha a közzétételhez [helyesen: hozzáférhetővé tételhez] nyomós közérdek fűződik”. [...]

III. Tényállás, a Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott végzés

A. A Törvényszék előtti keresetindítást megelőző tényállás

13. 2013. november 20-án az Európai Bizottság a 2013/4218. sz. kötelezettségszegési eljárás keretében az EUMSZ 258. cikk szerinti felszólító levelet küldött a Lengyel Köztársaságnak, amellyel felszólította a címzettet arra, hogy a szerencsejáték-szolgáltatásokkal kapcsolatos nemzeti jogi keretüket hozzák összhangba az uniós szabályozás által meghatározott alapvető szabadságokkal.

14. A Lengyel Köztársaság a 2014. március 3-én kézbesített válaszával jelezte a Bizottságnak, hogy a műszaki szabványok és szabályok terén történő információszolgáltatási eljárás megállapításáról szóló, 1998. június 22-i 98/34/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁴ alapján a szerencsejátékokról szóló lengyel törvény módosítását célzó törvénytervezetet áll szándékában bejelenteni.

15. 2014. november 5-én a Lengyel Köztársaság a 98/34 irányelv 8. cikke alapján bejelentette a Bizottságnak a jelzett törvénytervezetet⁵.

16. A szóban forgó eljárás keretében a Bizottság 2015. február 3-án, míg a Máltai Köztársaság 2015. február 6-án a 98/34 irányelv 9. cikkének (2) bekezdésével összhangban egy-egy részletes véleményt terjesztett elő a bejelentett törvénytervezetre vonatkozóan.

17. 2015. február 17-én az Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych (a továbbiakban: IGPOUR), Lengyelországban a játékgépek gyártóinak, forgalmazóinak és üzemeltetőinek érdekeit képviselő szervezet, az 1049/2001/EK rendelet 2. cikkének (1) bekezdése alapján hozzáférést kért a Bizottság és a Máltai Köztársaság által előterjesztett két véleményhez.

18. Vizsgálatot követően a Bizottság 2015. március 10-én megtagadta a kért dokumentumokhoz való hozzáférés IGPOUR javára történő engedélyezését.

19. Így 2015. április 16-án az IGPOUR az 1049/2001 rendelet 7. cikkének (2) bekezdésével összhangban a dokumentumokhoz való hozzáférésre vonatkozó megerősítő kérelmet küldött a Bizottság részére.

20. 2015. június 12-én a Bizottság a részletes véleményére vonatkozó részében elutasította⁶ az IGPOUR által benyújtott megerősítő kérelmet; 2015. július 17-én elutasította a megerősítő kérelmet abban a részében is, amelyben az a Máltai Köztársaság által előterjesztett részletes véleményre vonatkozott.

4 HL 1998. L 204., 37. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 20. kötet, 337. o. Módosította a 2015. szeptember 9-i 2015/1535 európai parlamenti és tanácsi irányelv.

5 A Bizottság a törvénytervezetet a 2014/537/PL hivatkozási számmal látta el.

6 A megtámadott határozatok azonosítója GESTDEM 2015/1291 volt.

21. A Bizottság a vitatott határozatokban az IGPOUR által kért dokumentáció hozzáférhetővé tételének általa történő megtagadását az 1049/2001 rendelet 4. cikke (2) bekezdésének harmadik francia bekezdése alapján indokolta. Közelebbről, a Bizottság előadta, hogy a szóban forgó dokumentumok hozzáférhetővé tétele a 2013/4218. sz. kötelezettségszegési eljárást illetően hátrányosan befolyásolná „az ellenőrzések, vizsgálatok és könyvvizsgálatok célját”, mivel a kért vélemények elválaszthatatlanul kapcsolódnak az említett kötelezettségszegési eljáráshoz.

B. A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott végzés

22. 2015. szeptember 1-jén az IGPOUR a fent említett elutasításra tekintettel a megtámadott határozatok megsemmisítése iránti keresetet terjesztett elő a Törvényszék Hivatalánál.

23. A szóban forgó eljárás keretében a Törvényszék a Svéd Királyság számára az IGPOUR kérelmeinek támogatása végett megengedte az eljárásba való beavatkozást, míg a Lengyel Köztársaság számára a Bizottság támogatása végett engedte meg az eljárásban való részvételt.

24. A felek a 2017. szeptember 28-án tartott tárgyalás alkalmával szóbeli észrevételeket tettek és választ adtak a Törvényszék által feltett kérdésekre.

25. A Bizottság a 2018. március 6-án előterjesztett beadványával kérte a Törvényszéktől annak megállapítását, hogy az IGPOUR által benyújtott kereset okafogottá vált, mivel az azzal összefüggő 2013/4218. sz. kötelezettségszegési eljárás befejeződésére tekintettel úgy határozott, hogy a fellebbező számára hozzáférést biztosít a vita tárgyát képező dokumentumokhoz. A Bizottság ugyanezzel a beadvánnyal azt is kérte a Törvényszéktől, hogy kötelezze a fellebbezőt az eljárás költségeinek megfizetésére.

26. A Törvényszék a fent említett kérelem alapján a 2018. március 14-i végzésével az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását rendelte el és felhívta a feleket arra, hogy adják elő észrevételeiket a Bizottság által benyújtott, okafogottság megállapítása iránti kérelemre vonatkozóan.

27. Az IGPOUR észrevételeiben vitatta, hogy megszűnt volna az eljáráshoz fűződő érdeke, míg a Lengyel Köztársaság észrevételeiben pusztán annyit jelentett ki, hogy nem ellenzi a Bizottság kérelmét. A Svéd Királyság ezen indítványra vonatkozóan nem adott elő észrevételeket.

28. A Törvényszék a 2018. július 10-i végzésével⁷ megállapította az okafogottságot és az egyes feleket a saját eljárási költségeik viselésére kötelezte.

29. A Törvényszék a határozatát azzal támasztotta alá, hogy az eljárás tárgyát képező helyzet sajátos jellegére tekintettel úgy ítéli meg, nem valószínű, hogy a jövőben a jelen ügyben szereplőhöz hasonló helyzet merüljön fel, így a kért dokumentumok hozzáférhetővé tételét követően a fellebbezőnek már nem fűződik érdeke az eljáráshoz.

30. Ezenfelül a Törvényszék rámutatott arra, hogy az IGPOUR akkor, amikor a Bizottságnak az eljárás okafogottság megállapításával történő megszüntetésére vonatkozó kérelmét vitatta, kizárólag általánosságban utalt arra, hogy előfordulhat, a jövőben kártérítési keresetet fog előterjeszteni, azonban konkrétan nem hivatkozott arra, hogy ténylegesen ekként kívánna eljárni.

⁷ 2018. július 10-i Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych kontra Bizottság végzés, T-514/15, nem tették közzé, EU:T:2018:500.

C. A Bíróság előtti eljárás és a felek kérelmei

31. Az IGPOUR a Bíróságnál 2018. szeptember 3-án előterjesztett fellebbezéssel arra kérte a Bíróságot, hogy helyezze hatályon kívül a Törvényszék által meghozott, okafogyottá válást megállapító végzést, valamint semmisítse meg megtámadott határozatokat, amelyekkel a Bizottság megtagadta a fellebbezőtől a Bizottság és a Máltai Köztársaság által a 2014/537/PL. sz. bejelentési eljárásban előterjesztett részletes véleményekhez való hozzáférést. Ezenfelül az IGPOUR arra kérte a Bíróságot, hogy kötelezze a Bizottságot az eljárás költségeinek megfizetésére.

32. Az IGPOUR másodlagosan arra kérte a Bíróságot, hogy utalja vissza az ügyet a Törvényszékhez érdemi elbírálás és a költségekről történő rendelkezés végett.

33. A Svéd Királyság arra kérte a Bíróságot, hogy helyezze hatályon kívül a megtámadott végzést, valamint semmisítse meg a megtámadott határozatokat.

34. Ezzel szemben a Bizottság azt kérte, hogy a Bíróság utasítsa el a fellebbezést és kötelezze a fellebbezőt az eljárás költségeinek viselésére.

IV. A fellebbezés vizsgálata

35. Az IGPOUR a fellebbezésének alátámasztása céljából öt jogalpra hivatkozik.

36. Az IGPOUR a két részből álló első jogalappal arra hivatkozik, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot (a megtámadott végzés 30. és 30. pontjában): mivel valószínűtlennek ítélte, hogy a fellebbező által hivatkozott állítólagos jogellenesség megismétlődik a jövőben, ezért a kért dokumentumok hozzáférhetővé tételét követően a fellebbezőnek már nem fűződik érdeke az eljárás folytatásához; mivel e tekintetben úgy ítélte meg, az bír relevanciával, hogy a jövőben felmerülhet-e a jelen ügy tárgyát képezőhöz hasonló helyzet, nem pedig az, hogy a Bizottság az 1049/2001 rendelet 4. cikke (2) bekezdésének harmadik francia bekezdésében előírt kivételt a jövőben azonos módon alkalmazza-e más, hozzáféréssel kapcsolatos tényállásokban.

37. A fellebbező a második jogalappal előadja, hogy a Törvényszék a megtámadott végzés 33. pontjában tévesen alkalmazta a jogot, amikor megállapította, hogy a Bizottság az eljárás ítélet meghozatala nélküli befejezéséről szóló határozattal nem vonhatja ki magát a hatékony bírósági felülvizsgálat alól.

38. Az IGPOUR a harmadik jogalappal előadja, hogy a Törvényszék a megtámadott végzés 34. pontjában tévesen alkalmazta a jogot, amikor megállapította, hogy az eljárás ítélet meghozatala nélküli befejezése nem jár a fellebbező számára indokolatlan teherrel abban az esetben, ha a Bizottsággal szemben kártérítés iránti keresetet terjeszt elő.

39. A megtámadott végzés 34. pontjával kapcsolatos negyedik jogalap arra vonatkozik, hogy a Törvényszék állítólagosan tévesen alkalmazta a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy a vitatott határozatokkal okozott károk megtérítése iránt a fellebbező vagy annak tagjai által esetlegesen előterjesztett kereseteket nem szükséges elbírálni, mivel a fellebbező: nem jelölte meg, hogy a kártérítés iránti kereset előterjesztésére irányuló szándéka pusztán hipotetikus-e; azt pontos, konkrét és ellenőrizhető bizonyítékokkal nem támasztotta alá; semmilyen bizonyítékot nem bocsátott rendelkezésre a vitatott határozatokkal okozott kárt illetően.

40. Az IGPOUR az ötödik jogalappal előadja, hogy a Törvényszék a megtámadott végzés 34. pontjában tévesen alkalmazta a jogot, amikor megállapította, hogy a fellebbezőnek nem fűződik érdeke az eljárás folytatásához, pedig a fellebbezőnek mint szakmai szervezetnek okozott nem vagyoni kár orvoslása céljából meg kellett volna semmisíteni a vitatott határozatokat.

41. A fentieknek megfelelően a jelen indítványban az első fellebbezési jogalappal foglalkozom.

A. Az első, téves jogalkalmazásra alapított jogalapról, mivel a Törvényszék: i. valószínűtlennek ítélte, hogy a fellebbező által a keresetében hivatkozott jogellenesség megismétlődik a jövőben; ii. úgy ítélte meg, hogy a releváns kérdés az, hogy a jövőben bekövetkezhet-e a jelen ügy tárgyát képezőhöz hasonló helyzet

1. A felek érvei

42. Az IGPOUR előadja, hogy a Törvényszék a megtámadott végzés 30. és 32. pontjában tévesen alkalmazta a jogot, amikor valószínűtlennek ítélte, hogy a jelen ügy tárgyát képezőhöz hasonló helyzetben az említett dokumentumokhoz való hozzáférés Bizottság általi állítólagosan jogellenes megtagadása megismétlődik a jövőben, ezért a fellebbezőnek nem fűződik érdeke az eljárás folytatásához.

43. Konkrétabban, az IGPOUR úgy véli, hogy a Törvényszék nem tartotta valószínűtlennek, hogy a jövőben a Bizottság az 1049/2001 rendelet 4. cikke (2) bekezdése harmadik francia bekezdésének olyan értelmezésére támaszkodjon, amely szerint az 1049/2001 rendelet értelmében vett, hozzáférés iránti kérelemmel érintett dokumentumokra a hozzáférés megtagadásának általános vélelme vonatkozik abban az esetben, ha felszólító levelekre történő hivatkozásokat tartalmaznak, vagy ilyen hivatkozások hiányában „elválaszthatatlanul kapcsolódnak” valamely folyamatban lévő kötelezettségszegési eljárásához.

44. A fellebbező ugyanis előadja, hogy a Törvényszék megítélése szerint inkább az a valószínű, hogy a jelen ügyben követett értelmezést ismételten alkalmazzák a jelen ügyben szereplőhöz hasonló helyzetben, vagyis olyan új ügyben, amelyben valamely tagállam kötelezettségszegési eljárás keretében törvénytervezetet jelent be a Bizottságnak az eljárást indokoltá tévő aggályok eloszlatása céljából, és a Bizottság azért tagadja meg a szóban forgó törvénytervezetre vonatkozóan előterjesztett vélemények hozzáférhetővé tételét, hogy védje az államok és a Bizottság kötelezettségszegési eljáráson belüli viszonyainak szükségszerűen bizalmas jellegét.

45. Az IGPOUR e tekintetben különösen a Törvényszék 2018. március 22-i De Capitani kontra Parlament ítéletére⁸ hivatkozik, amelyben a Törvényszék hasonló helyzetben azt állapította meg, hogy a fellebbezőnek érdeke fűződik az ügy elbírálásához, mivel a fellebbező által hivatkozott jogellenesség az 1049/2001 rendeletben előírt egyik kivétel olyan értelmezésén alapult, amelyet a Parlament a hozzáférés iránti új kérelem esetén megerősíthetett volna.

46. Az IGPOUR álláspontja szerint a Törvényszék az előző pontok szerint tévesen alkalmazta a jogot akkor is, amikor helybenhagyta a Bizottság által alkalmazott azon értelmezést, amely szerint az átláthatóság (2015/1535 irányelv által felváltott) 98/34 irányelv alapját képező elvével nem ellentétes a hozzáférés megtagadása általános vélelmének valamely nem bizalmas jellegű bejelentési eljárásban előterjesztett részletes vélemények tekintetében való alkalmazása.

47. Ezenfelül az IGPOUR előadja, hogy a 2015/1535 irányelv értelmében a tagállamokat terhelő bejelentési kötelezettségek jelentős terjedelmére tekintettel meglehetősen valószínű, hogy sok bejelentett dokumentum legalábbis részben eloszlatja a Bizottság aggályait.

⁸ T 540/15, EU:T:2018:167

48. A fellebbező azt is megjegyzi, hogy a jelen ügy szempontjából relevánsnak tekinthető egy másik, rá vonatkozó végzés, azaz a 2018. július 19-i Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych kontra Bizottság végzés⁹ annak alátámasztását illetően, hogy a Bizottság folyamatosan védi az általa követett, az 1049/2001 rendelet 4. cikke (2) bekezdésének harmadik francia bekezdésén, valamint a 98/34 irányelvben és az átláthatóság 2015/1535 irányelvben rögzített elvén alapuló értelmezéseket. A fellebbezővel kapcsolatos e korábbi határozat megerősíti annak valószínűségét, hogy a jövőben megismétlődik a vitatott értelmezés.

49. Végezetül az IGPOUR előadja, hogy meglehetősen valószínű, hogy a jövőben a jelen ügy tárgyát képezőhöz hasonló dokumentumokhoz való hozzáférés iránti kérelmeket fog benyújtani, mivel az IGPOUR a vállalkozók olyan szervezete, amelynek tevékenységei a tagjai gazdasági ügyleteinek valamennyi aspektusára, nem pedig csak azokra terjednek ki, amelyek közvetlenül kapcsolódnak a szervezet által képviselt konkrét ágazathoz, vagyis a szerencsejáték-ágazathoz.

50. A svéd kormány álláspontja szerint a fellebbezés megalapozott, és észrevételeit az IGPOUR által felhozott első jogalapra korlátozza. A svéd kormány e tekintetben megjegyzi, hogy bár az IGPOUR jelenleg hozzáfér a jogvita tárgyát képező dokumentumokhoz, a fellebbezés 10. és 35. pontjából kitűnik, hogy a Bizottság a vitatott határozatokat hivatalosan nem vonta vissza, így a jogvita tárgya továbbra is fennáll.

51. A svéd kormány álláspontja szerint az IGPOUR bejelentési eljárás keretében szándékosan próbált a részletes véleményekhez akkor hozzáférni, amikor a kötelezettségszegési eljárás még folyamatban volt. A szóban forgó dokumentumokhoz való hozzáférést a Bizottság azonban csak azt követően biztosította, hogy a kötelezettségszegési eljárás és a bejelentési eljárás is befejeződött. Mivel a kért dokumentumokat nem az említett eljárások befejeződését megelőzően tették közzé, az IGPOUR nem érte el teljes mértékben a hozzáférési kérelemmel követett céljait.

52. A svéd kormány osztja az IGPOUR azon álláspontját, hogy a Törvényszéknek meg kellett volna vizsgálnia, hogy a Bizottság a jövőben hivatkozhat-e az általános vélelemnek általa a vitatott határozatokra alkalmazott szabályára. Ezt az álláspontot közvetlenül alátámasztja a 2018. szeptember 4-i ClientEarth kontra Bizottság ítélet, amelyből kitűnik, hogy azt kell megvizsgálni, a hivatkozott jogellenesség megismétlődhet-e a jövőben.

53. A svéd kormány az IGPOUR-hoz hasonlóan úgy véli, hogy a jövőben újból felmerülhet ehhez hasonló helyzet.

54. Először is, közvetlenül fennáll annak a kockázata, hogy a Bizottság a 2015/1535 irányelv szerinti bejelentési eljárások keretében benyújtott, dokumentumokhoz való hozzáférés iránti jövőbeni kérelmeket elutasító határozatokat a kifogásolt általános vélelemre hivatkozással indokolja.

55. Másodszer, a Bizottság a vitatott határozatok elfogadását követően valójában már alkalmazta az általános vélelem említett szabályát abból a célból, hogy azzal az IGPOUR által a 2015/1535 irányelv szerinti bejelentési eljárásban előterjesztett, a Bizottság észrevételeihez és valamely részletes véleményhez való hozzáférés iránti kiegészítő kérelmének elutasítását indokolja.

⁹ 2018. július 19-i Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych kontra Bizottság végzés, T-750/17, nem tették közzé, EU:T:2018:506.

56. Harmadszor, annak kockázata, hogy a Bizottság a jövőben az IGPOUR-ral szemben a fent említett általános vélelem szabályára hivatkozik, abból is ered, hogy az IGPOUR Lengyelországban a játékgépek gyártóinak, forgalmazóinak és üzemeltetőinek érdekeit képviseli, annak tevékenységei a tagjai gazdasági ügyleteinek valamennyi aspektusára, nem pedig csak azokra terjednek ki, amelyek a szervezet által képviselt konkrét ágazathoz közvetlenül kapcsolódnak, vagy amelyekre a szerencsejátékokkal kapcsolatos nemzeti szabályozás vonatkozik. Végezetül, e kockázat nemcsak az IGPOUR, hanem a más személyek dokumentumokhoz való hozzáférés iránti kérelmeit illetően is fennáll.

57. A Bizottság álláspontja szerint az első fellebbezési jogalap három okból megalapozatlan.

58. Először is előadja, hogy az IGPOUR nem vitatja a Törvényszék által annak értékelése céljából alkalmazott jogi szempontokat, hogy az IGPOUR megőrizhette-e az eljárás folytatásához fűződő érdekét, azonban úgy tűnik, azt kéri a Bíróságtól, hogy az adott tényállási elemnek – vagyis az állítólagos jogellenesség jövőbeni megismétlődése valószínűségének – a Törvényszék által végzett értékelése helyett e tényállási elem általa követett értelmezését alkalmazza. A Bizottság álláspontja szerint a Törvényszék helyesen végezte el az ügy tényállásának vizsgálatát, és arra a következtetésre jutott, hogy az IGPOUR-nak nem fűződik konkrét és tényleges érdeke annak megakadályozásához, hogy a jövőben megismétlődjék az állítólagos jogellenesség.

59. Másodszor, a Bizottság előadja, hogy a szóban forgó dokumentumokhoz való hozzáférés engedélyezésére vonatkozó határozat meghozatalát követően a fellebbezőnek valójában már nem fűződik érdeke a vitatott határozatok megsemmisítéséhez, mivel számára semmilyen konkrét előnnyel nem jár az eljárás folytatása. Az IGPOUR tévesen hivatkozott arra, hogy úgy tekinthető, az eljárás folytatásához amiatt fűződik érdeke, hogy vitathassa az 1049/2001 rendelet azon értelmezését, amely alapját képezte a vitatott határozatok Bizottság általi elfogadásának, amely elfogadás megismétlődhét a jövőben.

60. Harmadszor, a Bizottság előadja, hogy a Törvényszék az ügy konkrét tényállását helyesen vette alapul annak vizsgálatához, hogy az IGPOUR-éhoz hasonló keresetek milyen valószínűséggel ismétlődhetnek meg, és arra a következtetésre jutott, nem valószínű, hogy a jövőben ismételtelen felmerüljön ilyen atipikus helyzet.

61. Végezetül, a Bizottság álláspontja szerint az IGPOUR álláspontja jelentős mértékben eltér a ClientEarth kontra Bizottság ítélet (C-57/16 P) alapjául szolgáló ügy fellebbezőjének álláspontjától. A Bíróság abban az ügyben elismerte, hogy a kérelmezőnek a kért dokumentumok hozzáférhetővé tétele ellenére is érdeke fűződik az eljárás megindításához vagy folytatásához, mivel a fellebbezés olyan ítélet megváltoztatására irányult, amelyben a Törvényszék egy meghatározott dokumentumcsoportra vonatkozóan elismerte a bizalmas jellegre vonatkozó általános vélelem alkalmazhatóságát, és megállapította, hogy a kérelmező környezetvédelemmel foglalkozó nonprofit szervezet esetében különösen fennáll annak a lehetősége, hogy újból szembesül az állítólagos jogellenességgel.

2. Értékelések

62. A jelen fellebbezési eljárás tárgyát a megtámadott 2018. július 10-i végzés annak értékelése céljából történő, Bíróság általi felülvizsgálata képezi, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta-e a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy megszűnt a jelenlegi fellebbező eljáráshoz (pontosabban az eljárás folytatásához) fűződő érdeke amiatt, hogy a Bizottság a Törvényszék előtti eljárás befejeződése előtt lehetővé tette a megsemmisítés iránti keresetet eredményező korábbi elutasítás tárgyát képező dokumentumokhoz való hozzáférést.

63. E tekintetben röviden összefoglalom a Bíróság által az eljáráshoz fűződő érdekek kapcsolatban meghatározott elveket, ezt követően pedig azzal foglalkozom majd, hogy a kért dokumentumok rendelkezésre bocsátását követően milyen keretek között maradhat fenn az eljáráshoz fűződő érdek.

64. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatának megfelelően a jogvita tárgyának – az eljáráshoz fűződő érdekekhez hasonlóan – a bírósági határozat kihirdetéséig fenn kell maradnia, ellenkező esetben a kereset oka fogyottá válik. Ez az érdek azt feltételezi, hogy a megtámadott határozat megsemmisítése önmagában jogi következményekkel járhat, és a kereset ezért – eredményét tekintve – az azt indító fél javára szolgálhat.¹⁰

65. Ebből következik, hogy ahhoz, hogy az eljáráshoz vagy az eljárás folytatásához fűződő érdekét fennállónak lehessen tekinteni, a felperesnek nem csupán sajátos helyzetben kell lennie azon aktushoz képest, amelynek jogszerűségét vitatni kívánja, hanem ezen aktus megsemmisítésének pozitív hatásokat kell gyakorolnia jogi helyzetére.¹¹ Amennyiben a felperes semmilyen előnyre sem tehet szert abból, hogy keresetének esetlegesen helyt adnak, az eljárás megindítása vagy folytatása nem lehet igazolt. Ugyanis pont a megfelelő igazságszolgáltatás garantálása érdekében szükséges, hogy valamennyi keresetet benyújtó személy rendelkezzen eljáráshoz fűződő érdekekkel és azt az eljárás teljes egésze során megőrizze, elkerülve, hogy az uniós bíróság elé olyan tisztán elméleti kérdéseket terjesszenek, amelyek megválaszolása nem járhat jogi következményekkel vagy előnnyel a felperes számára.¹²

66. Az eljáráshoz fűződő érdekeknek, amelyet az ítélkezési gyakorlat minden kereset lényeges és elsődleges feltételének minősít, létrejöttnek és fennállónak kell lennie, és az nem értékelhető egy jövőbeli és hipotetikus esemény függvényében.¹³

67. Valamely felperes eljáráshoz fűződő érdekének fennmaradását tehát *in concreto* kell értékelni, figyelembe véve különösen a vitatott jogellenesség következményeit, valamint az állítólagosan elszenvedett kár jellegét.¹⁴

68. A Bíróság által hivatkozott következtetésekből tehát a következő általános elvek vonhatók le: az eljáráshoz fűződő érdekek a kereset benyújtásának időpontjától kezdve egészen az eljárás befejezéséig fenn kell állnia és annak hiánya elfogadhatatlanságot és oka fogyottságot eredményez; az eljáráshoz fűződő érdekek konkrétak, létrejöttnek és fennállónak kell lennie, az nem lehet pusztán hipotetikus; az ügy elbírálásának a felperes számára konkrét előnyökkel kell járnia.

69. Most rátérek arra a második szempontra, amely konkrétan kapcsolódik az eljáráshoz fűződő érdek olyan eljárásokban való fennmaradásához, amelyek a bírósági eljárás során a kérelmező rendelkezésére bocsátott dokumentumokhoz való hozzáféréssel kapcsolatosak.

70. A fentiek szerint ugyanis a jelen ügyben a fellebbező alapvető álláspontja az, hogy az eljáráshoz fűződő érdeke a kért dokumentumok Bizottság általi (a Lengyel Köztársasággal szembeni kötelezettségszegési eljárás lezárását követően történő) rendelkezésre bocsátását követően is fennmarad annak kockázata miatt, hogy a jövőben gyakran és ismételtelen felmerül az említett állítólagosan jogellenes helyzet.

71. Ezt követően meg kell határozni azt a helyzetet, amely a jövőben újra bekövetkezhet, és amely tehát igazolhatja az eljáráshoz fűződő érdek fennmaradását.

10 Lásd többek között: 2018. szeptember 4-i ClientEarth kontra Bizottság ítélet, C-57/16 P, EU:C:2018:660, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

11 Az eljáráshoz fűződő érdek ilyen leírását támasztja alá egyrészt egyes hivatalos uniós nyelvek tartalma, mint például a német nyelv, amely az eljáráshoz fűződő érdeket a „Rechtsschutzbedürfnis” vagy „Rechtsschutzinteresse” (szó szerint „jogi védelem szükségessége” vagy „jogi védelemhez fűződő érdek”) kifejezéssel jelöli, másrészt pedig a Bíróság ítélkezési gyakorlata, amely „jogi védelmet igénylő, létrejött és fennálló érdekre” utal (lásd: 2015. február 26-i Planet kontra Bizottság ítélet, C-564/13 P, EU:C:2015:124, 28. és 34. pont). Ebben az értelemben lásd: Mengozzi főtanácsnok Mory és társai kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványa, C-33/14 P, EU:C:2015:409, 27. és 28. pont, valamint 19. lábjegyzet.

12 Mengozzi főtanácsnok Mory és társai kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványa, C-33/14 P, EU:C:2015:409, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

13 Mengozzi főtanácsnok Mory és társai kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványa, C-33/14 P, EU:C:2015:409, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

14 2013. május 28-i Abdulrahim kontra Tanács és Bizottság ítélet, C-239/12 P, EU:C:2013:331, 65. pont.

72. A fellebbező álláspontja szerint ez a helyzet az 1049/2001 rendelet 4. cikke (2) bekezdése harmadik francia bekezdésének a Bizottság általi értelmezése. A fellebbező tehát úgy véli, hogy önmagában az is az eljárásához fűződő érdek fennmaradását, ebből következően pedig az eljárásnak szükségszerűen az érdemi határozat meghozataláig történő folytatását eredményezi, hogy a Bizottság a jövőben hasonlóan értelmezheti a szóban forgó rendelkezést, vagyis úgy vélheti, hogy elutasíthatja a hozzáférés iránti kérelmet valamely tagállammal szemben indított kötelezettségszegési eljárás során.

73. Ez paradox következményekkel járna: a felperes eljárásához fűződő érdeke ugyanis a dokumentumokhoz való hozzáféréssel kapcsolatos egyes eljárásokban pusztán amiatt maradna fenn, hogy az uniós intézmény a jövőben, eltérő helyzetben a kifogásolt módon értelmezheti az adott jogszabályi rendelkezést.

74. Az eljárás tárgyát képező konkrét helyzetet illetően mindenképpen helyesebb valószínűségi tesztet végezni a dokumentumokhoz való hozzáféréssel kapcsolatos ügyekben a Törvényszék előtt folyamatban lévő eljárásokban az okafogyottság megállapítását lehetővé tevő rendelkezések hatékony érvényesülésének teljes egészében történő megszüntetésére alkalmas, említett paradox hatások megszüntetése érdekében.

75. Megismétlem, hogy ennek – az eljárásához fűződő érdek jellegével kapcsolatban fent előadottakkal összhangban – nem pusztán hipotetikusnak, hanem konkrétnek és létezőnek kell lennie.

76. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy kizárólag a jelen ügy tárgyát képező helyzet lehet a valószínűségi teszt során megvizsgálandó helyzet, az az azonos tényállásra visszavezethető, akár az előzőhöz hasonló helyzet is lehet.

77. Ezt megerősíti a Bíróság e kérdéssel kapcsolatos ítélkezési gyakorlata, amennyiben a fellebbező által a saját állításainak alátámasztása céljából hivatkozott valamely ítéletben a Bíróság emlékeztet arra, hogy az eljárásához fűződő érdek akkor marad fenn, ha a feltételezett jogellenesség a „szóban forgó ügyben szereplő körülményektől függetlenül” a jövőben is megismétlődhet.¹⁵

78. A Bíróság indokolásának egészét elolvasva e kifejezésnek azt a jelentést kell tulajdonítani, hogy a fellebbező eljárásához fűződő érdeke akkor maradhat fenn, ha bizonyítja, hogy az állítólagos jogellenesség a jövőben, a szóban forgóhoz hasonló, de azzal nem azonos eljárásokban is újból bekövetkezhet.¹⁶

79. A jelen ügyben az ismételt bekövetkezés valószínűségének vizsgálata céljából figyelembe veendő helyzet a következő: dokumentumokhoz való hozzáférés iránti kérelemnek a gazdasági érdekeket képviselő valamely szervezet által olyan kötelezettségszegési eljárás keretében történő benyújtása, amelynek során a tagállam a terhére rótt kötelezettségszegés jogkövetkezményeinek elkerülése céljából a jogellenesnek tekintett rendelkezések módosítását szolgáló törvényjavaslatot jelent be a Bizottságnak. Konkrétabban, a kért dokumentumok a Bizottság és egy másik tagállam által a szóban forgó eljárás keretében előterjesztett két vélemény.

80. E helyzet kétségkívül atipikus, és biztosan nem lehet nagy annak a valószínűsége, hogy újból bekövetkezik.

15 2007. június 7-i Wunenburger kontra Bizottság ítélet, C-362/05 P, EU:C:2007:322, 52. pont.

16 A Bíróság felvételi kiválasztási eljárással kapcsolatos ítélete ugyanis úgy szól, hogy „az Elsőfokú Bíróság úgy vélte, hogy a fellebbező megőrizte a szóban forgó kiválasztási eljárás jogszerűségével kapcsolatos ítélethez fűződő érdekét, hogy a feltételezett jogellenesség a szóban forgóhoz hasonló eljárás során a jövőben ne ismétlődjen meg. Ezzel kapcsolatban az Elsőfokú Bíróság a fellebbező által előadott jögalapra hivatkozott, amelynek értelmében a kiválasztási eljárás a jelentkezőknek a főigazgató feljegyzése alapján történt előválogatása miatt jogellenes volt. Az Elsőfokú Bíróság úgy vélte, hogy nem zárható ki, hogy a főigazgató egy későbbi analóg kiválasztási eljárás során is hasonló szerepet tölthet be”.

81. E tekintetben a fellebbező fél nem vont le konkrét következtetést, hanem – a fent említettek szerint – annak kijelentésére szorítkozott, hogy a Törvényszék téves jogalkalmazása a valószínűség megítéléséhez alapul vett tényben nyilvánul meg.

82. Ezzel ellentétben a Bizottság – annak előbocsátásával, hogy álláspontja szerint jogi helyzet helyett olyan ténybeli helyzetről van szó, amelynek a Törvényszék általi értékelése a fellebbezési eljárás keretében nem képezheti felülvizsgálat tárgyát – a tárgyaláson megerősített írásbeli beadványaiban többször hivatkozott a szóban forgó helyzet atipikus voltára, megerősítve, hogy az a gyakorlati tapasztalat szerint ritkán merül fel, tehát nem valószínű, hogy rövid időn belül újból felmerüljön.

83. A Bíróságnak – az eljárásban részt vevő valamennyi fél, különösen pedig a svéd kormány által az írásbeli észrevételeiben, valamint a felperes által a tárgyaláson a saját álláspontjának igazolása céljából hivatkozott – közelmúltbeli ítélkezési gyakorlata igencsak hasznos annak megítélése céljából, hogy a jelen ügy tárgyát képező helyzet bekövetkezését valószínűtlennek értékelve a Törvényszék ténylegesen tévesen alkalmazta-e a jogot.

84. A nagytanácsban eljáró Bíróság ugyanis a C-57/16 P ügyben a Törvényszéknek a Bizottság dokumentumaihoz való hozzáféréssel kapcsolatos valamely ítélete ellen előterjesztett fellebbezést bírált el, mindenekelőtt azonban – és ez az, amiben szorosabban összefügg a jelen üggyel – a Bizottság által arra vonatkozóan előterjesztett kérelmet kellett megválaszolnia, hogy a Bíróság az eljárást okafogyottság megállapításával szüntesse meg amiatt, hogy a kért dokumentumokat a tárgyalást követően, az ítélet meghozatala előtt továbbította a fellebbező részére.

85. Abban az ügyben a Bíróság – a korábbi ítélkezési gyakorlatra is hivatkozva – megállapította, hogy a felperes *bizonyos esetekben* a kért dokumentumok rendelkezésre bocsátását követően is megőrizheti a megsemmisítés kérelmezéséhez fűződő érdeket,¹⁷ ha olyan konkrétan meghatározott körülmények merülnek fel, amelyek fennállását a Bíróság az elé terjesztett konkrét ügyben megállapította, amelyek azonban – az alábbiak szerint – nem állnak fenn a jelen ügyben. E tekintetben megállapította, hogy „*ilyen körülmények között*” meg kell állapítani, hogy a felperes eljáráshoz fűződő érdeke továbbra is fennáll, és hogy „*az ilyen érdek elismerése a megfelelő igazságszolgáltatást szolgálja, figyelemmel a hivatkozott jogellenesség ismétlődésének veszélyére és a fent említett sajátos körülményekre*”¹⁸.

86. A felperes előadásával ellentétben a Bíróság a C-57/16 P ítéletben nem hivatkozott alapelveként arra, hogy az uniós intézmények dokumentumaihoz való hozzáféréssel kapcsolatos ügyekben fennmarad az eljáráshoz fűződő érdek.

87. Épp ellenkezőleg, a Törvényszék egyes ítéleteinek¹⁹ olvasatából esetlegesen felmerülő néhány kételyt elosztatva egyértelművé tette, hogy a dokumentumokhoz való hozzáféréssel kapcsolatos eljárásokban az eljáráshoz fűződő érdekek a dokumentumok uniós intézmény általi rendelkezésre bocsátását követően történő fennmaradását kivételesnek kell tekinteni, mivel főszabály szerint a dokumentumok rendelkezésre bocsátását követően megszűnik az eljárás tárgya és az eljáráshoz fűződő érdek.

88. E kivételes helyzet, vagyis az eljáráshoz fűződő érdek fennmaradása ugyanis egyes változóktól – a kérelmező jellegétől és az érintett érdekektől, valamint az alkalmazandó konkrét jogi szabályozástól, a hozzáférés iránti kérelem tárgyát képező aktusok típusától, a kért dokumentumokhoz kapcsolódó eljárás jellegétől és a Bizottság által az elutasítás céljából hivatkozott, hozzáférési jog alóli kivételtől – függően valósulhat meg.

17 2018. szeptember 4-i ClientEarth kontra Bizottság ítélet, C-57/16 P, EU:C:2018:660, 48. pont. Kiemelés tőlem.

18 2018. szeptember 4-i ClientEarth kontra Bizottság ítélet, C-57/16 P, EU:C:2018:660, 56. pont. Kiemelés tőlem.

19 T 540/15, EU:T:2018:167

89. Mindezek a változók, amelyek álláspontom szerint – a fentiek tükrében – az eljáráshoz fűződő érdek fennmaradását lehetővé tévő „sajátos körülmények”, eltérnek a C-57/16 P ügyben és a jelen ügyben, tehát szükségszerűen eltérő megoldás irányába mutatnak.

90. A C-57/16 P ügyben a kérelmező környezeti érdekek védelmével foglalkozó nonprofit szervezet; a jelenlegi fellebbező olyan szervezet, amely a játékgépek és szerencsejátékgépek gyártóinak, forgalmazóinak és üzemeltetőinek érdekeit védi.

91. Ismeretes, hogy a környezetvédelmi jogi aktusok átláthatóságát illetően létezik olyan konkrét szabályozás, amely – többek között – előírja, hogy a környezeti információhoz való hozzáférés elutasításának indokait megszorítóan kell értelmezni.²⁰

92. Ami a hozzáférés iránti kérelem tárgyát képező aktusok típusát illeti, a C-57/16 P ügyben olyan hatásvizsgálati jelentésekről és a Hatásvizsgálati Testület ahhoz kapcsolódó véleményéről volt szó, amely az uniós jogalkotási eljárás fontos tényezőinek minősülő információkat tartalmaz, és az uniós jogalkotási intézkedés alapjainak képezi részét. Ebből az következik, hogy a megtagadási indokot – a szóban forgó információk fokozott átláthatóságára törekedve – megszorítóan kell értelmezni, tekintetbe véve azt az érdeket, amelyet a kért információ hozzáférhetővé tétele szolgál.²¹

93. A jelen eljárásban a hozzáférés iránti kérelem tárgyát képező aktusok olyan vélemények, amelyeket a Bizottság és valamely tagállam terjesztett elő az adott kötelezettségszegési eljárás jogkövetkezményeinek elkerülése céljából Lengyel Köztársaság által továbbított törvénymódosítási javaslatra vonatkozóan.

94. Emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy a C-57/16 P ügyben egyértelműen jogalkotási eljárásról,²² míg a jelen ügyben – a fent említettek szerint – olyan jogalkotási eljárásról volt szó, amely funkcionálisan valamely tagállammal szemben indult olyan kötelezettségszegési eljárás keretében helyezkedik el, amelyben az állandó ítélkezési gyakorlat szerint meg kell őrizni a Bizottság és a tagállamok közti párbeszéd bizalmas jellegét.

95. E tekintetben nem vitatható a megtámadott dokumentumok és a kötelezettségszegési eljárás közötti szoros kapcsolat, amelyre a Bizottság az írásbeli védekezéseiben és a tárgyaláson is hivatkozott, amelyet Lengyel Köztársaság megerősített tárgyaláson és a fellebbező konkrét következtetések révén nem cáfolt; azt a fellebbező pusztán az ügy érdeme szempontjából nem releváns módon kifogásolta, noha annak tartalmát megismerhette a Bíróság előtti eljárást megelőzően.

96. Emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy a Bíróság több alkalommal megerősítette, hogy a kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárás pert megelőző szakaszának ügyiratai közé tartozó dokumentumok a vizsgálat céljainak védelme szempontjából dokumentumok egyedi kategóriáját képezik, anélkül hogy az ügyiratok közé tartozó dokumentumok típusa, illetve az érintett dokumentumok szerzője alapján közöttük különbséget kellene tenni.²³

20 A környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló Aarhusi Egyezmény rendelkezéseinek a közösségi intézményekre és szervekre való alkalmazásáról szóló, 2006. szeptember 6-i 1367/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2006. L 264., 13. o.) (15) preambulumbekzdése.

21 2018. szeptember 4-i ClientEarth kontra Bizottság ítélet, C-57/16 P, EU:C:2018:660, 91. és 100. pont.

22 Az 1049/2001 rendelet (6) preambulumbekzdése szerint szélesebb körű hozzáférést kell biztosítani a dokumentumokhoz azokban az esetekben, amikor az uniós intézmények jogalkotói minőségükben járnak el. Annak lehetősége ugyanis, hogy a polgárok ellenőrizzék és megismerjék az uniós jogalkotási aktus alapjául szolgáló valamennyi információt, a többek között az EUSZ 10. cikk (3) bekezdésében elismert demokratikus jogaik tényleges gyakorlásának feltételét képezi. E joggyakorlás nem csupán azt feltételezi, hogy a polgárok rendelkezzenek a szóban forgó információkkal annak érdekében, hogy megértsék az uniós intézmények által a jogalkotási eljárás keretében választott megoldásokat, hanem azt is, hogy olyan megfelelő időben hozzáférhetnek ezen információkhoz, amely lehetővé teszi számukra, hogy hasznosan kifejthessék álláspontjukat e megoldásokkal kapcsolatban (a 2018. szeptember 4-i ClientEarth kontra Bizottság ítélet, C-57/16 P, EU:C:2018:660, 84. pont).

23 2013. november 14-i LPN kontra Bizottság ítélet, C-514/11 P és C-605/11 P, EU:C:2013:738, 64. pont; 2015. július 16-i ClientEarth kontra Bizottság ítélet, C-612/13 P, EU:C:2015:486, 74. pont.

97. Ezenfelül a Bizottság a hozzáférés megtagadását a két ügyben eltérő jogforrásokra alapozta. A Bizottság a C-57/16 P ügyben – jogalkotási eljárásról lévén szó – az 1049/2001/EK rendelet 4. cikke (3) bekezdésének első albekezdésére hivatkozott, és a hozzáférés megtagadását azzal indokolta, hogy a politikai kezdeményezések megtételével kapcsolatban külső nyomástól mentes gondolkodási térre van szükség.

98. Ezzel szemben a Bizottság a jelen ügyben a kért dokumentumokhoz való hozzáférés megtagadását az 1049/2001/EK rendelet 4. cikke (2) bekezdésének harmadik francia bekezdésére alapozta, és a hozzáférés megtagadását azzal indokolta, hogy a fent említett vélemények a kötelezettségszegési eljárással közvetlenül összefüggő értékeléseket tartalmaznak, amelyek ismerete alááshatná az államok és a Bizottság között a valamely pert megelőző szakaszban lezajló párbeszédet.

99. Néhány rövid észrevételt teszek a Bizottság elutasítással kapcsolatos indoklását, következésképpen az 1049/2001/EK rendelet 4. cikke (2) bekezdése harmadik francia bekezdésének értelmezését illetően annak ellenére, hogy azok a fent említett okokból nem képezik közvetlen tárgyát a jelen indítványomban elvégzett elemzésnek.

100. Amennyiben az uniós intézmények aktusaihoz való hozzáférést illetően a legszélesebb körű átláthatóság a szabály, következésképpen a hozzáférést konkrétan meghatározott okokból, kivételesen lehet elutasítani és e kivételt – mint az alapelvtől való eltérést – megszorítóan kell értelmezni,²⁴ a Bíróság ítélkezési gyakorlatában különböző eltérések állnak fenn az említett elvek konkrét alkalmazását illetően.

101. A C-57/16 P ítélet érdeme, hogy abban a Bíróság tisztázza a szóban forgó kivételek terjedelmét azáltal, hogy azt az aktusok, a jogalanyok és az eljárás természetétől teszi függővé. Míg ugyanis valamely jogalkotási eljárás keretében a hozzáféréshez való jog a legnagyobb terjedelmében érvényesül (még inkább akkor, ha környezeti érdekek védelméről van szó), e terjedelem jellemzően csökken a kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárások pert megelőző szakaszai vagy tág értelemben vett vizsgálati eljárások esetében, és az átláthatóság, valamint a bizalmas jelleg megőrzéséhez fűződő érdek közötti egyensúly jellemzően ez utóbbi javára billen, így lehetővé téve, hogy az uniós intézmények általános vélelmeket alkalmazzanak.

102. A 1049/2001 rendelet 4. cikkében, és különösen annak (2) bekezdésében, előírt kivételrendszer egy adott helyzetben egymással szemben álló érdekek – azaz egyrésztől azon érdekek, amelyeknek kedvezne az érintett dokumentumok hozzáférhetővé tétele, másrésztől pedig az e hozzáférhetővé tétellel esetlegesen fenyegetett érdekek – összevetésén alapul. A dokumentumokhoz való hozzáférés iránti valamely kérelemre vonatkozóan hozott határozat attól a kérdéstől függ, hogy az adott ügyben mely érdekek kell elsőbbséget élveznie.²⁵

103. A Bizottság által a jelen ügyben hivatkozott kivétel, azaz az 1049/2001 rendelet 4. cikke (2) bekezdésének harmadik francia bekezdésében szereplő kivétel szerint az uniós intézmények megtagadják a dokumentumokhoz való hozzáférést, ha a hozzáférhetővé tétel sértené az ellenőrzések, vizsgálatok és könyvvizsgálatok céljának védelmét, kivéve ha a hozzáférhetővé tételhez nyomós közérdek fűződik.²⁶

104. A Bíróság ugyanis a bizalmas jellegre vonatkozó általános vélelem fennállását öt dokumentumkategória – köztük a kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárás pert megelőző szakaszához kapcsolódó dokumentumok, ezen belül az EU Pilot eljárás keretében az érintett tagállam és a Bizottság közötti dokumentumváltás – javára ismerte el.²⁷

24 2018. szeptember 4-i ClientEarth kontra Bizottság ítélet, C-57/16 P, EU:C:2018:660, 78. pont.

25 2013. november 14-i LPN kontra Bizottság ítélet, C-514/11 P e C-605/11 P, EU:C:2013:738, 42. pont.

26 2015. július 16-i ClientEarth kontra Bizottság, C-612/13 P, EU:C:2015:486, 58. pont.

27 2018. szeptember 4-i ClientEarth kontra Bizottság ítélet, C-57/16 P, EU:C:2018:660, 81. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

105. Az ilyen vélelmek célja azon lehetőségnek az érintett uniós intézmény számára való biztosítása, hogy ilyen általános megfontolások alapján megállapíthassa, a dokumentumok bizonyos kategóriáinak hozzáférhető tétele főszabály szerint veszélyezteti az általa hivatkozott kivétel által védett érdeket, anélkül, hogy konkrétan és egyedileg meg kellene vizsgálnia valamennyi kért dokumentumot.²⁸

106. A kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárás pert megelőző szakaszának az a célja, hogy az illető tagállam számára egyrészt alkalmat biztosítson az uniós jogból eredő kötelezettségei teljesítésére, másrészt pedig a Bizottság által megfogalmazott kifogások elleni hatékony védekezésre.²⁹

107. Következésképpen a kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárással kapcsolatos dokumentumoknak az eljárás pert megelőző szakaszában való hozzáférhetővé tétele emellett azzal járhatna, hogy megváltozik ezen eljárás jellege és menete, mivel ilyen körülmények között még nehezebbnek bizonyulhatna az, hogy az uniós jog tiszteletben tartásának lehetővé tétele és a bírósági jogorvoslati eljárás elkerülése érdekében a Bizottság és az érintett tagállam tárgyalásokat kezdjen és a kifogásolt jogsértést megszüntető megállapodásra jusson.³⁰

108. Vélelmezhető tehát az, hogy a kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárással kapcsolatos dokumentumoknak az eljárás pert megelőző szakaszában való hozzáférhetővé tételével fennáll annak a kockázata, hogy változik ezen eljárás jellege, valamint hogy módosul annak lefolytatása, ekként pedig vélelmezhető, hogy ez a hozzáférhetővé tétel főszabály szerinti sértené a vizsgálat 1049/2001 rendelet 4. cikke (2) bekezdésének harmadik francia bekezdése szerinti céljainak védelmét.³¹

109. Ezenfelül a Bíróság azt is egyértelművé tette, hogy ez az általános vélelem nem zárja ki annak bizonyítását, hogy e vélelem nem vonatkozik valamely olyan dokumentumra, amelynek hozzáférhetővé tételét kéri, illetve hogy az 1049/2001 rendelet 4. cikke (2) bekezdésének utolsó mondatrésze értelmében nyomós közérdek fűződik a dokumentum hozzáférhetővé tételéhez.³² Ennek bizonyítása azonban a fellebbezőt terheli,³³ és úgy tűnik, hogy e kötelezettségének a fellebbező a jelen ügyben nem tett eleget.

110. Úgy tűnik, a jelen ügyben nem zárható ki egy adott általános vélelem alkalmazhatósága; kötelezettségszegési eljárásról van ugyanis szó, még ha az bizonyos szempontokból sajátos is.

111. A fentiek tükrében arra a következtetésre lehet jutni, hogy a jelenlegi fellebbező nem bizonyította, hogy fennmaradt az eljáráshoz fűződő érdeke a kért és a Bizottság által eredetileg megtagadott dokumentumoknak a Törvényszék előtti eljárás során történő rendelkezésre bocsátását követően.

112. A Törvényszék az első fellebbezési jogalapot illetően nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor valószínűtlennek ítélte, hogy a fellebbező által hivatkozott állítólagos jogellenesség megismétlődjék a jövőben, és hogy a fenti értékelés szempontjából a releváns az, hogy a jövőben felmerülhet-e a jelen ügy tárgyát képezőhöz hasonló helyzet.

113. A Bíróság által a C-57/16 P ítéletben megállapított kivételes megközelítés nem alkalmazható tekintettel azon kötelezettségszegési eljárás jellegére, amelynek keretében benyújtották a dokumentumokhoz való hozzáférés iránti kérelmet, a kért aktusok és a kérelmező jellegére, valamint az eljárás tárgykörére.

28 2018. szeptember 4-i ClientEarth kontra Bizottság ítélet, C-57/16 P, EU:C:2018:660, 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

29 2013. november 14-i LPN kontra Bizottság ítélet, C-514/11 P és C-605/11 P, EU:C:2013:738, 62. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

30 2013. november 14-i LPN kontra Bizottság ítélet, C-514/11 P és C-605/11 P, EU:C:2013:738, 63. pont.

31 2013. november 14-i LPN kontra Bizottság ítélet, C-514/11 P és C-605/11 P, EU:C:2013:738, 65. pont.

32 2013. november 14-i LPN kontra Bizottság ítélet, C-514/11 P és C-605/11 P, EU:C:2013:738, 66. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

33 2015. július 16-i ClientEarth kontra Bizottság ítélet, C-612/13 P, EU:C:2015:486, 90. pont.

114. Következésképpen a C-57/16 P ítéletben megerősített azon általános megközelítést kell alkalmazni, amely szerint konkrétan meghatározott körülmények hiányában a Törvényszék a dokumentumokhoz való hozzáférés iránti eljárást okafigyottság megállapításával megszüntetheti, ha a szóban forgó dokumentumokat az eljárás során rendelkezésre bocsátották, és a fél nem bizonyítja, hogy az eljárás folytatásához konkrét érdeke fűződik.

115. A jelen eljárásban ugyanis nem állnak fenn olyan konkrét okok, amelyek arra engednének következtetni, hogy a fellebbezőt „az említett vélelem jövőbeli ilyen alkalmazása különösen érintheti”, szemben a C-57/16 P ügy fellebbezőjével, amelynek – mint környezetvédelmi célokat szolgáló nonprofit szervezetnek – a küldetési között szerepel a környezetvédelem terén az uniós jogalkotási eljárás átláthatóságának és fokozott legitimitásának előmozdítása. Ez – ismételten a Bíróság megfogalmazásával élve – valószínűvé teszi, hogy a vitatott dokumentumokhoz hasonló dokumentumokhoz való újabb hozzáférést fog kérelmezni a jövőben.³⁴ Ugyanez nem mondható el a jelenlegi fellebbezőről, aki nem bizonyította, hogy konkrét érdeke fűződne a vitatott határozatok megsemmisítéséhez, mivel – ahogyan az a fenti megfontolásokból kitűnik – a C-57/16 P üggyől eltérően az eljárás folytatása nem járt volna semmilyen további konkrét előnnyel.

V. Véggkövetkeztetés

116. Következésképpen azt javaslom a Bíróságnak, hogy az első fellebbezési jogalapot mint megalapozatlant utasítsa el.

³⁴ 2018. szeptember 4-i ClientEarth kontra Bizottság ítélet, C-57/16 P, EU:C:2018:660, 54. pont.